

VÀI Ý CUỐI

Như những lời tâm sự thẳng thắn xuyên suốt cuốn sách, các nữ doanh nhân đang phải đối mặt với một loạt các trở ngại trong việc thành lập, quản lý và mở rộng doanh nghiệp ở Việt Nam. Thế nhưng, thay vì thụ động chờ đợi cải cách từ trên xuống, các nữ doanh nhân đã tìm cách khắc phục những khó khăn đó với sự năng động, linh hoạt và kiên trì. Những câu chuyện của các chị đều toát lên một tinh thần chung là không chỉ thích nghi với những hoàn cảnh hạn chế mà trong một số trường hợp họ còn biến trở ngại thành cơ hội phát triển và thành công.

Đây mới chỉ là câu chuyện thành công của một vài nữ doanh nhân. Một điều rõ ràng là các cải cách chính sách và biện pháp khuyến khích từ phía chính phủ và nhà tài trợ sẽ đem lại nhiều lợi ích cho đa số nữ doanh nhân ở Việt Nam. Hiện tại đã có những nỗ lực đáng kể để tăng cơ hội của phụ nữ tham gia vào kinh doanh. Việt Nam đã có một lịch sử dài đấu tranh vì sự tiến bộ của phụ nữ và Chính phủ Việt Nam luôn thể hiện một cam kết mạnh mẽ trong sự nghiệp tạo cơ hội và thúc đẩy sự phát triển kinh tế của phụ nữ; cả Kế hoạch Phát triển Kinh tế Xã hội 2006-2010 và dự thảo Kế hoạch Phát triển Doanh nghiệp Vừa và Nhỏ 2006-2010 đều đề cập tới hỗ trợ dành cho doanh nghiệp do nữ làm chủ. Luật Bình đẳng Giới sắp tới không chỉ nhằm đảm bảo cơ hội bình đẳng cho phụ nữ trong lĩnh vực chính trị, xã hội và văn hoá, mà còn tìm cách tạo quyền cho phụ nữ về mặt kinh tế, nhất là trong lĩnh vực sở hữu, quản lý và lao

động trong doanh nghiệp. Nó đòi hỏi tất cả các luật trong tương lai phải được đánh giá về giới trước khi phê chuẩn, để bất cứ một tác động tiêu cực tiềm tàng nào đối với phụ nữ có thể được khắc phục ngay từ đầu. Cuối cùng, để bổ sung hoàn chỉnh các nỗ lực của chính phủ, các nhà tài trợ trong nước và quốc tế đã thực hiện một loạt các chương trình hỗ trợ các hoạt động kinh doanh của phụ nữ.

Tuy nhiên, dù những biện pháp trên đây hứa hẹn vẫn cần làm nhiều hơn nữa. Những chương trình hỗ trợ doanh nghiệp do nữ làm chủ hiện có ở Việt Nam dường như còn thiếu sự tổng thể và một tầm nhìn dài hạn. Còn thiếu một khuôn khổ chiến lược toàn diện để hỗ trợ sự phát triển của doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ. Đã tới lúc cần xem xét vấn đề này một cách nghiêm túc và thấu đáo để giúp các nữ doanh nhân Việt Nam thực hiện tiềm năng của họ và đóng góp vào sự phát triển kinh tế của đất nước để giảm nghèo. Các nữ chủ doanh nghiệp là một nguồn thông tin quý giá để xác định những vấn đề còn tồn tại và thiết kế ra các giải pháp tiềm năng. Có thể giống như ở các nước khác, một cơ chế chính thức hơn để lồng ghép ý kiến phản hồi của chị em sẽ giúp tìm ra các chính sách và cải cách hiệu quả và bền vững hơn. Chúng tôi khuyến nghị Chính phủ Việt Nam, các doanh nghiệp, nhà tài trợ và công chúng nói chung lưu ý và trân trọng tiếng nói của các nữ doanh nhân trong quá trình cùng nhau cải thiện môi trường kinh doanh của Việt Nam để tạo tăng trưởng và sự thịnh vượng chung.

Để có thêm thông tin, xin tham khảo thêm trang web Giới - Doanh nghiệp - Thị trường theo địa chỉ <http://www.ifc.org/gem> và trang web của Chương trình Phát triển Kinh tế Tư nhân MPDF theo địa chỉ <http://www.mpdf.org>

¹ Các con số thống kê chính thức không phải lúc nào cũng phản ánh mức độ của những đóng góp này, bởi vì các hoạt động kinh tế của phụ nữ thường chủ yếu diễn ra trong khu vực không chính thức. Theo UNFPA, phụ nữ chiếm khoảng hai phần ba các doanh nghiệp tự tạo việc làm trong khu vực không chính thức. Xem Quỹ Dân số Liên hợp quốc (UNFPA), *Tình hình dân số thế giới 2005: Lời hứa bình đẳng: Bình đẳng giới, sức khoẻ sinh sản và các Mục tiêu Phát triển Thiên niên kỷ*, 2005. <http://www.unfpa.org/swp/swpmain.htm>

² Việt Nam được xem là nước đi đầu trong số các nước châu Á về việc thể chế hoá bình đẳng giới. Xem báo cáo của Ngân hàng Phát triển châu Á, *Báo cáo về Tình hình Phụ nữ ở Việt Nam*, Manila: tháng 11 năm 2002.

http://www.adb.org/Documents/Books/Country_Briefing_Papers/Women_in_VietNam/default.asp

³ Amanda Ellis, Tập đoàn Tài chính Quốc tế, tháng Giêng năm 2005. Các con số ước tính được nêu lấy từ các số liệu chính thức và Phòng Thương mại và Công nghiệp. Một ước tính khác của Ủy ban vì sự Tiến bộ của Phụ nữ (NCFAW), cho rằng 24,7 phần trăm các chủ doanh nghiệp ở Việt Nam là phụ nữ. Xem Đặng Huỳnh Mai, “Tiến bộ trong việc lồng ghép giới – Việt Nam” Diễn văn ở Hội nghị APEC, 2002.

http://www.apec.org/apec/documents_reports/ministerial_meeting_on_women/2002.html

⁴ Tập đoàn Tài chính Quốc tế, “Doanh nhân nữ ở Việt Nam: Điều tra toàn quốc” Tài liệu thảo luận khu vực tư nhân số 21, Hà Nội, Việt Nam: tháng 3 năm 2006.

<http://www.ifc.org/ifcext/mekongpsdf.nsf/Content/PSDP21>

⁵ Ở Việt Nam, ước tính khu vực tư nhân đóng góp 42 phần trăm GDP và 56,3 phần trăm việc làm. Xem “Những thực tế về doanh nghiệp vừa và nhỏ”, www.sme.com.vn.

<http://www.sme.com.vn/Article.aspx?TopicID=107>.

⁶ Ngân hàng Thế giới và Tập đoàn Tài chính Quốc tế, *Môi trường kinh doanh năm 2006: Tạo việc làm*, Washington, DC: 2006.

⁷ Tập đoàn Tài chính Quốc tế, “Nữ chủ doanh nghiệp ở Việt Nam: Điều tra toàn quốc”.

⁸ Ngân hàng Phát triển châu Á, *Phụ nữ ở Việt Nam*, trang 22.

⁹ Ngân hàng Phát triển châu Á, *Phụ nữ ở Việt Nam*, trang 21.

¹⁰ UNFPA, *Tình hình dân số thế giới 2005: lời hứa về sự bình đẳng*, trang 14.

¹¹ “The Good Pupil - Học sinh giỏi”, *Tạp chí Nhà kinh tế*, 6 tháng 5 năm 2004.

¹² Tập đoàn Tài chính Quốc tế, “Các luật đất đai và bình đẳng về giới: Thúc đẩy doanh nghiệp tiến lên” trang 3. http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/Content/GEM_BPNNotes

¹³ Ngân hàng Phát triển châu Á, *Phụ nữ ở Việt Nam*, trang 14.

¹⁴ Susanne E. Jalbert, “Nữ Doanh nhân Trong Nền Kinh tế Toàn cầu”, 17 tháng 3 năm 2000, trang 30. <http://www.cipe.org/pdf/programs/women/jalbert.pdf>

Bà Amanda Ellis

*Giám đốc, Bộ phận Giới -
Doanh nghiệp - Thị trường
Tập đoàn Tài chính Quốc tế*

Thúc đẩy bình đẳng giới được công nhận là góp phần thiết yếu vào công cuộc giảm nghèo và cải thiện quản trị và đã trở thành một mục tiêu phát triển Thiên nhiên kỷ. Phụ nữ chiếm đa số trong 1,3 tỷ người nghèo nhất với mức sống dưới 1 USD một ngày, nên họ là nhóm đối tượng cần được đặc biệt chú ý trong công cuộc giảm nghèo. Tuy nhiên, bản thân phụ nữ cũng phải tham gia trực tiếp vào công cuộc này. Tăng thêm cơ hội làm kinh tế cho phụ nữ có ý nghĩa then chốt để đạt được không chỉ một mà cả tám Mục tiêu Phát triển Thiên nhiên kỷ.

Trong vòng thập niên qua, phụ nữ tham gia ngày càng nhiều vào khu vực kinh tế tư nhân, cả chính thức lẫn không chính thức, với tư cách là người lao động hay với tư cách là doanh nhân. Tuy nhiên, nhiều phụ nữ bị kẹt trong khu vực không chính thức do những trở ngại về mặt pháp lý, các chuẩn mực văn hoá đã và đang cản trở sự tham gia của họ vào lực lượng lao động chính thống và hoạt động kinh doanh. Giải quyết tình trạng phân biệt giới trong môi trường đầu tư và kinh doanh là điều kiện tiên quyết để tạo tăng trưởng kinh tế và tiến bộ xã hội, hướng tới bình đẳng giới và tạo quyền cho phụ nữ.

Nữ doanh nhân nên đóng vai trò then chốt trong việc tạo ảnh hưởng tới các chính sách công, nhất là những chính sách tác động tới doanh nghiệp của họ. Hiện tại, tiếng nói của họ chưa có trọng lượng đối với các nhà làm chính sách. Nhiều nữ doanh nhân đang bị cô lập, cả về mặt tình cảm cũng như về mặt không gian địa lý, và thiếu tiếp cận đối với những mạng lưới truyền thống hoặc những phạm vi ảnh hưởng, khiến họ trở nên kém cạnh tranh hơn và đặt họ ở vị trí bất lợi so với các nam doanh nhân. Giải quyết những rào cản cụ thể mà nữ doanh nhân đang phải đối mặt rất có lợi cho tăng trưởng và có ý nghĩa then chốt để giảm nghèo. Giải phóng tiềm năng làm kinh tế của phụ nữ sẽ đem lại lợi ích không chỉ cho chính họ mà còn cả cho gia đình họ và cho cả xã hội nói chung.

**International
Finance Corporation**
World Bank Group

Mekong Private Sector Development Facility

Chương trình Phát triển Kinh tế Tư nhân MPDF do nhiều quốc gia và tổ chức tài trợ, được điều hành bởi

Tổ chức Tài chính Quốc tế IFC. IFC-MPDF được thành lập với mục tiêu giảm nghèo thông qua việc hỗ trợ sự phát triển bền vững của khu vực kinh tế tư nhân tại Việt Nam, Campuchia và Lào. IFC-MPDF bao gồm sáu chương trình: Phát triển môi trường kinh doanh, Tăng cường năng lực của các nhà quản lý và bốn chương trình hỗ trợ phát triển các ngành (Tài chính, Dệt may, Du lịch và Nông nghiệp). IFC-MPDF được tài trợ bởi Ngân hàng Phát triển Châu Á ADB, Ôxtrâyliá, Canada, Phần Lan, Tổ chức Tài chính Quốc tế IFC, Cộng hòa Ai-len, Nhật Bản, Niu Di Lân, Hà Lan, Na Uy, Thụy Sĩ, Thụy Điển và Vương Quốc Anh.

Website: <http://www.ifc.org/mpdf>

HÀ NỘI

Tầng 3, 63 Lý Thái Tổ
Quận Hoàn Kiếm, Hà Nội, Việt Nam
Tel: (84-4) 824 7892
Fax: (84-4) 824 7898

TP HỒ CHÍ MINH

Tầng 3, Somerset Chancellor Court
21-23 Nguyễn Thị Minh Khai
Quận 1, Tp. Hồ Chí Minh, Việt Nam
Tel: (84-8) 823 5266
Fax: (84-8) 823 5271

PHNOM PENH

70 Norodom Blvd.
Sangkat Chey Chumnas
P.O. Box 1115.
Phnom Penh, Cambodia
Tel: (855-23) 210 922
Fax: (855-23) 215 157

VIENTIANE

Nehru Road, Pathou Xay
P.O. Box 9690
Vientiane, Lao P.D.R.
Tel: (856-21) 450 017-9
Fax: (856-21) 450 020

Gender Entrepreneurship Markets

Tổ chức Tài chính Quốc tế (IFC) thành lập bộ phận Giới - Doanh nghiệp - Thị trường (Gender-Entrepreneurship-Markets - GEM) vào tháng 12 năm 2004. Mục tiêu của Bộ phận này là lồng ghép các vấn đề giới vào công việc của IFC và qua đó giúp phát huy hết tiềm năng làm kinh tế của phụ nữ cũng như nam giới ở các nước đang phát triển. Để biết thêm thông tin chi tiết về GEM, xin tham khảo thêm trên trang web:

<http://www.ifc.org/GEM>

Bộ phận Giới - Doanh nghiệp - Thị trường (GEM)

Tổ chức Tài chính Quốc tế
2121 Pennsylvania Avenue, NW
Washington, DC 20433, Hoa Kỳ
Tel: (001-202) 473 1028
Email: GEM-info@ifc.org